

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

Деведестих се у Београду препричавала анегдота како је британски амбасадор добио депешу из Лондона у којој су изнете тврдње како Срби у Босни организовано и систематски уништавају Муслимане. Амбасадор је, наводно, одговорио: "Нетачно. Срби никад ништа не раде организовано и систематски." Судаћи према збивањима последњих година у Великој Британији несумњиво је да је и британска политичка елита изгубила некад супериорне политичке вештине које су јој омогућавале да влада великим делом планете и то уз пристанак поробљених народа, како је иситицао Макс Вебер. Непромишљена одлука Дејвида Камерона да распише референдум о изласку из ЕУ представља један о најпогрешнијих потеза у модерној британској историји који је отворио велику политичку кризу којој се не види крај.

Влада Терезе Меј није успела да добије парламентарну већину за свој концепт брегзита, пре свега због дубоких подела у Конзервативној странци. После њене оставке на чело конзервативаца и Владе јула месеца долази тврди брегзитовац Борис Џонсон који је обећавао да ће до 31. октобра извести Уједињено краљевство из ЕУ, са или без споразума. Међутим, иако је његов споразум добио већину у Парламенту, посланици су одбили његову агенду по којој је о предлогу закона требало да се расправља само три дана. Претходно га је Парламент обавезао да затражи одлагање брегзита до 31. јануара 2020, што је ЕУ прихватила. Џонсон је упорно захтевао да се распишу избори, али није имао двотрећинску већину у Парламенту која је по закону неопходна да би се постигао тај циљ. У новонасталој ситуацији Либерално демократска партија пристала је на расписивање ванредних избора, донет је посебан закон о томе и тако је суспендована ранија законска обавеза о двотрећинској већини. Корбинови лабуристи настојали су да избегну ванредне изборе све док се не отклони опасност од брегзита без споразума са ЕУ, али, после одлуке либералних демократа они су подржали расписивање ванредних избора који ће бити одржани 12. децембра. У Великој Британији примењује се једнокружни већински систем. У свакој од 650 изборних јединица бира се по један посланик. Иза кандидата обично стоје политичке странке, а изабран је онај који добије највећи број гласова. Изборна битка увек се води у оним изборним јединицама у којима по традицији не добија увек иста странка, кампање се концентришу тамо где се

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

победничка странка мења од избора до избора.

Британска владајућа елита дубоко је подељена по питању брегзита. Лондонски Сити и већи део пословне елите не подржавају излазак из ЕУ због основаног страха да ће изгубити приступ европском тржишту. Нарочито би били угрожени интереси финансијске индустрије чије послове би могле да преузму немачке и француске фирме, па би тако Франкфурт и Париз постали главни финаснијски центри у Европи. Осим тога, били би погођени и послови великог броја предузећа која делују у другим секторима. Међутим, суверенистичко крило унутар Конзервативне странке и Брежит партија инсистирају на што бржем изласку из ЕУ, што би, по њиховом мишљењу, отворило нове могућности за динамичан развој британске економије. То крило елите заступа концепт тачеризма на стероидима, њихово настојање је да успоставе потпуни суверенитет приватног власништва у неолибералном економском систему у коме неће постојати никаква ограничења за бизнис. Треба створити Сингапур на Темзи.

Британска владајућа елита дубоко је подељена по питању брегзита

Како примећује [Данкан Томас](#), политички циљ Конзервативне странке одувек је био да организује различите интересе унутар владајуће класе у кохерентан политички програм и тиме обезбеди да унутрашња подељеност елите не ослаби њену политичку и економску доминацију (1). Последњих година у Великој

Пише: Мирослав Самарцић
среда, 04 децембар 2019 10:12

Британији дошло је до промене власничке структуре у привреди, све је већи удео страног капитала. Почетком осамдесетих година двадесетог века само четири посто фирми које се котирају на Лондонској берзи било је у власништву странаца, а 2010. године тај удео попео се на четрдесет посто. Брегзит је део стратегије старе владајуће класе да се супротстави таквом стању ствари. Мере штедне које је наметнула влада коју су после 2010. чинили конзервативци у коалицији са либерлним демократама довеле су до погоршања социјалног положаја великог дела становништва, рунирана инфраструктуре и јавних служби. Реалне наднице и даље су испод нивоа на којима су биле 2010. У таквој ситуацији Конзервативна странка није више у стању да организује хегемони блок који штити интересе целе владајуће класе чија структура је променена. Такве напрслине у владајућем блоку, уз негативне последице мера штедне, отвориле су могућност радикализације Лабуристичке странке која почиње после неочекиваног избора Џереми Корибина за лидера 2015. год.

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

Брегзит представља настојање деснице, коју чини већи део Конзервативне странке и Брегзит партија, да кризу реши тако што ће ЕУ представити као главног кривца за све недаће које последњих година доживљавају Британци. Брегзит партија основана је јануара ове године, а настала је на темељима Партије за независност Велике Британије, која је, после референдума 2016. фактички престала да постоји. Обе партије имале су истог лидера, Најџела Фаража.

У досадашњем току изборне кампање десница није изнела никакав нови политички програм. Џонсон углавном инсистира на отрцаним фразима о томе како ће излазак из ЕУ ослободити британске потенцијале. Уочљиво је да конзервативци из тактичких разлога у кампањи не инсистирају на мерма штедње, фискалне одговорности, светости слободног тржишта и личне иницијативе. Они обећавају велика улагања у инфраструктуру и јавне службе и одустају од даљег смањивања корпоративних пореза. Тврде да ће до краја 2020. год бити довршен процес изласка из ЕУ и да ће у том кратком периоду бити склопљени трговински уговори са ЕУ и другим државама и да неће бити нанета штета британској привреди. Стручњаци, међутим, упозоравају да је тако нешто немогуће и да су године потребне како би нови трговински уговори били постигнути. Осим тога, склапање трговинског уговора са САД значило би да америчке фирме могу британску државу да туже пред међународним арбитражама, тако би поново био окрњен суверенитет Парламента.

Најџел Фараж је најпре тврдио да ће Брегзит партија истаћи кандидате у шесто изборних јединица, али је касније једнострано одустао од те идеје и сада настоји да

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

напада оне изборне јединице у којима традиционално побеђује Лабуристичка странка, али где су њени бирачи истовремено и за брегзит. Процењује се да је на референдуму око једне трећине традиционалних лабуристичких бирача гласало за напуштање ЕУ. Фараж је предлагао конзервативцима да они не истичу кандидате у изборним јединицама у којима никад нису победили, али је Џонсон ту понуду одбио. Фараж је сматрао да би на тај начин лабуристички бирачи који су за брегзит гласали за кандидате Брегзит партије, а иначе нипошто нису спремни да подрже конзервативце. Тако би била избегнута подела гласова који су за брегзит између Конзервативне и Брегзит партије. Аналитичари сматрају да Џонсоново одбијање овакве понуде указује да он у ствари никад и није био за брегзит без споразума. Брегзит партија је на овогодишњим изборима за Европски парламент добила чак 30,5 посто гласова, али британски парламентарни избори организују се по већинском систему у коме ова странка нема велике изгледе. Сам Фараж је чак седам пута пропао на таквим изборима. Он и његова странка залажу се за увођење пропорционалног система, за доношење писаног устава и укидање Дома лордова. Њихова амбиција је да врше притисак на Конзервативну странку како би она ишла више у десно. Ако Фараж освоји само неколико посланичких места то може бити довољно да се тај циљ постигне уколико Борис Џонсон не добије апсолутну већину. Он се, иначе, није кандидовао. Ради се о странци која је концентрисана само на једну тему и има само један циљ - напуштање ЕУ без споразума и у што краћем року. Фараж стално истиче како Уједињено Краљевство не сме да будо део пропалог европског пројекта.

И Фараж и Џонсон су демагози без политичког програма који може допринети решењу проблема са којима се суочава британско друштво. Њихова предност је баш у томе што им је политичка платформа крајње једноставна и набијена емоцијама

И Фараж и Џонсон су демагози без политичког програма који може допринети решењу проблема са којима се суочава британско друштво. Њихова предност је баш у томе што им је политичка платформа крајње једноставна и набијена емоцијама. Роналд Реган је упозоравао да онај ко много објашњава губи. Они чланство у ЕУ приказују као неку врсту ропства од којег се нација мора ослободити. Обнову социјалног радикализма настоје да спрече ескалацијом енглеског национализма и истицањем у први план моралних питања. Ради се о класичном облику десног популизма, у сукобу су народ који је већински гласао за напуштање ЕУ и естаблишмент и Парламент који настоје да то спрече. Њихова парола је „Народ против Парламента“. Иначе, у сазиву Парламента који није прихватио излазак без споразума било је 317 конзервативних посланика. Иако се већина партијских лидера залаже за старање о животној средини Џонсом тврди да не постоји опасност од климатских промена и да се ради о неоправданом примитивном страху.

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

Пише: Мирослав Самарџић
среда, 04 децембар 2019 10:12

